

Laure Prouvost in Palais de Tokyo, Parijs

De verleidingskunsten van een fluisterende fantast

Laure Prouvost benadert de wereld met haar cocktail van absurditeit en frivoliteit. Aangezien deze voormalige Turner Prize-winnaar volgend jaar Frankrijk representeert op de Biënnale van Venetië wordt haar solo-expositie in Palais de Tokyo met bijzondere aandacht gevolgd.

Nanda JANSSEN

‘Ring, Sing and Drink for Trespassing’ is als een verborgen, verboden zone waar je stiekem naar binnen sluipt en op verkenning uitgaat. Laure Prouvost (*1978) heeft getracht om in een denkbeeldig Tsjernobyl de tuin van Eden te creëren om de invloed van het menselijk handelen op het klimaat en de natuur te belichten. Dat had ik er niet direct uitgehaald maar een post-apocalyptische sfeer heeft de expositie wel degelijk. Onder meer de knullige tunnel van bebladerde takken, krantenknipsels, achteruitkijkspiegels, kopjes, kandelaars en borsten van keramiek en de met frambozenstruiken overwoekerde hoek met openstaande koelkasten waarin een en ander aan het bederven is, geven de indruk van instabiliteit en afbraak.

In de nieuwe video ‘Shed a light’ (2018) – de meerderheid van de kunstwerken is voor deze expositie gemaakt – gaat de kunstenaar op geheel eigen wijze in op klimaatverandering en wel op zo’n vrije manier dat er ook een volkomen ander onderwerp in gezien kan worden. Trouw aan haar eigen werkwijze voert Prouvost ook in deze video familieleden op – oma, opa en zichzelf –, fictieve personages die nooit in beeld komen maar gesuggereerd worden door het verhaal, de stemmen en gebaren. Dit is zo geraffineerd gedaan dat je het amper in de gaten hebt.

De camera speurt de geheime, overwoekerde tuin van oma af. Hier voerde Prouvost experimenten uit met het doel de wereld te

feminiseren. Het houten doosje met microscoopglasjes, laboratoriumglaswerk en andere attributen duiken ook in de expositie op waardoor alles zich met elkaar verbindt. Dat ‘feminiseren’ werkt het best bij een hoge temperatuur (opwarming van de aarde), zelfs de bomen druipen van het zweet. Dit alles is bijzonder sensueel in beeld gebracht. Kleuren spatten van het doek af en de zintuigen worden op scherp gezet door de nadruk op textuur en tast. De hand van de protagonist voelt suggestief aan alles dat in beeld komt. In de video verschijnt ook de borstenfontein die centraal in de expositie staat. Een geweldig en geestig ding. De welvende roze borsten spuwen gemoedelijk water. Weer eens wat anders dan de eeuwige fallische fontein. De kunstenaar zoekt hierin met haar topless vriendinnen verkoeling. Beha uit en zwemmen maar. Een voorbeeld dat de bezoekers overigens nog niet volgen. Dit zachte feminisme is een constante in de expositie.

Verhalen

Prouvost is een verhalenvertelster pur sang. Haar verhalen blijven dichtbij huis en gaan over ‘familieleden’ en huiselijke dingen. In haar kunst voert ze een andere versie van zichzelf op: een naïeve, enthousiaste vrouw met een dik Frans-Engels accent die op een sterk aangezette fluistertoon je om haar vinger wint. De kijker is weerloos tegen haar intimiteit en directe vorm van aanspreken. In de video ‘Stong Sory Vegetables’ (2010) beweert ze volhardend dat op een nacht een tomaat, ui, citroen en wortel rechtstreeks uit de hemel op haar bed zijn gevallen, dwars door het plafond heen. Dat moet een teken Gods zijn, beweert de kunstenaarsfiguur. Onzin natuurlijk, maar het zet wel de toon: zelfs flauwekul heeft bestaansrecht. In een non-descripte ruimte die eruit ziet als de ‘achterkant’ van een tentoonstellingszaal wordt vanaf de grond, in een hoek je aandacht getrokken. Een stem in de monitor fluistert: ‘Don’t look there, look here – no here – look here’. De tekst verschijnt in beeld en wordt afgewisseld met opnamen van een kat die een merel in de tang heeft. Het levert een ongrijpbaar leuk gevoel op: het heeft iets stiekems en spannends en voert regelrecht terug naar de kindertijd. Het nodigt uit om, de tentoonstellingstitel indachtig, wat vaker kattenkwaad uit te halen.

Laure Prouvost, ‘Ring, Sing and Drink for Trespassing’ in Palais de Tokyo, tentoonstellingszicht, foto Aurélien Mole

De kijker is weerloos tegen haar intimiteit en directe vorm van aanspreken

Een prachtige laag in de video’s, tekstschilderijtjes en de levensgrote draadfiguren met een monitorhoofd is de eigen kijk op taal en meertaligheid. In plaats van de wil om een taal zo goed mogelijk te beheersen omarmt Prouvost spraakverwarring en spelfouten en ze speelt met woorden die dezelfde klank maar een andere betekenis hebben zoals ‘this show is too chaud’, ‘leek the boobs’ of ‘I know we have a lot in commun’. Haar ‘dyslectische’ benadering van taal stemt vrolijk. Deze Française verhuisde in 1999 naar Londen om te studeren aan het Central Saint Martins College of Art and Design en vervolgens aan het Goldsmiths College. In haar dagelijks leven lopen Engels en Frans door elkaar, zelfs nu ze ook in Antwerpen woont. Prouvost brengt dit Franglais naar een geheel nieuw level.

Passend voor een expositie die tot ongehoorzaamheid oproept, verlaat je haar door een vreemde opening in de muur te passeren. Je mag er gewoon doorheen, door die rare

barricade, en nee, de suppoost roept je niet terug. Na haar teleurstellende solo bij galerie Nathalie Obadia afgelopen winter in Parijs waar een nietszeggende meligheid overheerste, stemt de expositie in Palais de Tokyo positiever, ook al weet de kunstenaar niet altijd de scherpte vast te houden ondanks ankerpunten als de borstenfontein, de genoemde video’s of het geweldige tapijt waarop een alternatieve high tea is afgebeeld. Maar er is veel uitgestrooid en zeker de tekstschilderijtjes zijn niet altijd even sterk. Desalniettemin is het is waardevol hoe de prettig gestoorde Prouvost uit de pas loopt en de wereld lichtvoetig bevraagt.

Laure Prouvost, ‘Ring, Sing and Drink for Trespassing’ tot 9 september 2018 in Palais de Tokyo, 13 Avenue du Président Wilson, Parijs, FR. Open wo-ma van 12-midernacht. www.palaisdetokyo.com

NB: de titels bevatten soms bewust spelfouten, grapje van de kunstenaar!

Eerste biënnale ‘Art Autun’ van Belgisch kunstenaarskoppel Reniere&Depla

Vlaamse kunstinjectie in Bourgondië

Wat Reniere&Depla uit de grond hebben gestampt in Autun is echt speciaal. Temeer omdat in de stille historierijke stad in Bourgogne nooit hedendaagse kunst was te bespeuren. ‘Ce qui pèse et ce qui nourrit’, de aftrap van de biënnale ‘Art Autun’, is niet alleen pionierswerk. Het is een heerlijk parcours met een heleboel werken van 22 kunstenaars, bijna allemaal uit België, op drie bijzondere locaties. Verfrissend, diepzinnig en vol verrassende wisselwerkingen. Vaut le détour.

Christine VUEGEN

Vlaanderen en Bourgondië hebben een gezamenlijke geschiedenis, zowel politiek als cultureel. Kanselier Rolin, een inwoner van Autun, bestelde bij Jan Van Eyck het schilderij ‘Madonna met kanselier Nicolas Rolin’. Napoleon, die in zijn jeugd college liep in de stad, verkaste het meesterwerk naar het Louvre.

“De annexatie van Vlaanderen door Bourgondië is de historische kapstok”, vertellen Paul Reniere en Martine Depla. “Het geeft aan dat een vorm van bezetting positief kan zijn. ‘Ce qui pèse et ce qui nourrit’, een versregel uit ‘Boomgaard’ van Rainer Maria Rilke, vonden we een mooie titel. Als een appelboom zwaar beladen is, zijn er veel appels te eten. En wat op ons weegt kan ook figuurlijk voeden. Voor Vlaanderen was de Bourgondische bezetting een periode van economische bloei en artistieke migraties. Waarom Belgische kunstenaars in Autun? Als mensen worden geconfronteerd met anderen en het andere hebben ze dikwijls schrik. Maar zo kan iets openbloeien. Het is een voedingsbodem voor vernieuwing.”

‘Ce qui pèse et ce qui nourrit’: het is een leidmotief dat op velerlei manieren is ingeweven, niet altijd simpelweg omdat de (kunst)geschiedenis een voedingsbodem is voor eigentijdse kunst. Bovendien lijkt het ontkiemd uit de stad. Het verleden spat van de kathedraal, het zwerft door straten met middeleeuwse vakwerkhuizen, het zit onder de voeten in de nog deels Romeinse riolering. Sinds 2016 hebben Reniere&Depla een uitvalsbasis in de stad. De burgemeester besloot ‘Art Autun’ op te starten, maar zij zijn toch wat de aanstichters. Qua hedendaagse kunst is Autun en omstreken braakliggend terrein. Het is een plek waar nog echt iets kan losgemaakt worden.

Aangename invasie

Ongelooflijk wat met weinig middelen en veel enthousiasme van de deelnemers is gerealiseerd. Het parcours van de ene locatie naar de andere is een wandeling van de ene tijd naar de andere, van de ene wereld naar de andere. En daarin zijn de kunstwerken verbazend juist geplaatst. Er komt een zacht golvende stroom van verglijdende verbanden op gang, heen en weer springend tussen vroeger en vandaag.

De meeste werken zijn te vinden in een leegstaand ziekenhuis. De gangen zijn tuttifrut-tioranje en elke kamer is in een andere kleur geschilderd: roze, lila, babyblauw, alsof het effect van kleuren op patiënten werd uitgetest. “Ik noem dit Russisch wc-groen”, lacht Paul Reniere. In die kamer, en nog op andere plaatsen, hangen schilderijen van Reniere&Depla. Zo vangen bezoekers iets op van hun gevoeligheid. Ze selecteerden onder meer werk van Carole Vanderlinden, Quinten Ingelaere, Tamara Van San en Tinus Vermeersch. Meermaals een soort solotentoonstelling, wat verspreid en niet losgekoppeld.

De enige Fransman is de schilder Gerald Petit. De Nederlander Marcel van Eeden is van de partij, en de Nederlandse Elly Strik uit Brussel bracht fascinerende tekeningen mee.

In het operatieblok is het rauwe schilderij ‘De geboorte’ van de West-Vlaming wijlen Godfried Vervisch een ontdekking. Jan Van Imschoot kende diens werk. Hij is eveneens op post, ‘een andere Jan Van’ schrijft hij in de

Installatiezicht ‘Ce qui pèse et ce qui nourrit’, Art Autun #2018, Hôpital Saint-Gabriel: Renato Nicolodi, ‘Hospitium II’, 2018, acrylverf op paneel, 154 x 154 cm. Foto © Cedric Verhelst

catalogus. ‘Gebroeders van Limburg’ zijn er ook, tweelingbroers. Stefan Peters buigt zich over landschappen. Steven Peters Caraballo schilderde voor deze expositie ‘Sweet Sweet Nightmare’: een dame met een rode kap en daarin een zwarte holte omzoomd met pels, tegelijk Roodkapje en de wolf. Hm, liever zijn schilderij met het achterlijf van een hond.

In het Musée Rolin, een vol eclectisch museum in de woning van de kanselier, staat de recente grijze sculptuur ‘Tatiana’ van Hans Op de Beeck: een spelend meisje met een zeepbel, en een vanitas in die pompeuze zaal. Voorts infiltrereert werk van Berlinde De Bruyckere, Léon Spilliaert, Sofie Muller en nog wat kunstenaars. Bestaande kunst is te zien zoals ze nooit was te zien. Geen déjà vu in ‘Art Autun’.

Renato Nicolodi en Filip Vervaeke zijn de twee kunstenaars in het Musée lapidaire Saint-Nicolas, een 12de-eeuwse kapel en een tuin met Romeinse grafstèles, zuilen en meer zware stenen. Ze waren er weg van en maakten nieuw werk. Nicolodi, de enige die meedoet op de drie locaties, plaatste twee

kleine zwarte sculpturen tegenover elkaar, allebei ‘Vestibulum’. In de ene sculptuur voor een keer geen openingen naar een zwarte leegte, maar twee doorkijkgenen. Filip Vervaeke boetseerde niet alleen een ranke zuil. Zijn meesterstuk is ‘La Cascade’, een bronzen reliëf met nog net herkenbare plantenmotieven en een waterval. Wat vruchtbaar maakt en voedt, en het ding weegt dan ook nog loodzwaar. Helemaal ‘ce qui pèse et ce qui nourrit’.

‘Ce qui pèse et ce qui nourrit’, Art Autun #2018 - Biënnale Hedendaagse Kunst tot 26 augustus op drie locaties in Autun: Hôpital Saint-Gabriel (open wo-ma van 14-18u30), Musée Rolin (open wo-ma van 10-13 u. en 14-18 u.), Musée lapidaire Saint-Nicolas (open wo-ma van 14-18 u.). www.artautun.fr

Op 9 augustus ontmoetingsdag ‘C’est quoi ‘curating’ met Els Wuyts, Eric Rinckhout en Reniere&Depla in Hôpital Saint-Gabriel en filmavond met twee films van Hans Op de Beeck in Cinéma Arletty.

Catalogus (Frans, Engels, Nederlands), 160 pp, snoeck editions, € 25